

Bryssel 23.10.2019
COM(2019) 484 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

**yleisestä talousarviosta katettavista takauksista
Tilanne 31. joulukuuta 2018**

{SWD(2019) 379 final}

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	3
2.	EU:n talousarviosta takauksen saaneet toimet ja EU:n talousarvion ulkopuoliset euroalueen kriisinhallintamekanismit	3
2.1.	Lainat, jotka Euroopan unioni myöntää makrotaloudellisiin tarkoituksiin.....	4
2.2.	Mikrotaloudellisiin tarkoituksiin myönnettävät lainat	4
2.3.	Rahoitus, jonka Euroopan investointipankki (EIP) myöntää EU:n takauksen saaneisiin toimiin EU:n ulkopuolisissa valtioissa (EIP:n ulkoinen rahoitus) (ulkoinen lainanantovaltuus)	4
2.4.	Euroopan investointipankin (EIP) ja Euroopan investointirahaston (EIR) myöntämä rahoitus jäsenvaltioissa toteutettaviin EU:n takauksella katettuihin toimiin – Euroopan strategisten investointien rahasto (ESIR-rahasto).....	6
2.5.	Kriisinhallintamekanismit, joita ei kateta EU:n talousarviosta.....	7
3.	Takauksella katettujen toimien kehitys	7
3.1.	Komissio suoraan hallinnoimat toimet.....	8
3.1.1.	Euroopan rahoituksenvakautusmekanismi (ERVM).....	10
3.1.2.	Maksutasejärjestely	11
3.1.3.	Makrotaloudellisen rahoitusavun lainat	11
3.1.4.	Euratom-lainat.....	12
3.2.	EIP:n ulkoisten rahoitustoimien kehittyminen.....	13
4.	EU:n talousarviosta katettavat riskit	13
4.1.	Riskin määrittely	13
4.2.	Kokonaisriskin koostumus	14
4.3.	EU:n talousarviosta katettava vuotuinen riski.....	14
4.3.1.	Jäsenvaltioihin liittyvät riskit	14
4.3.2.	Kolmansiin maihin liittyvä riski.....	15
5.	Takausten käyttöönotto ja takausten perusteella suoritettavat maksut	16
5.1.	Velanhoitokustannukset, joita ei kateta ulkosuhteisiin liittyvien hankkeiden takuurahastosta (Euratom-lainat jäsenvaltioille, ERVM-lainat ja maksutasetukilainat)	16
5.1.1.	Maksut kassavaroista	17

5.1.2.	EU:n talousarviosta suoritettut maksut	17
5.2.	Ulkosuhteisiin liittyvien hankkeiden takuurahastoon liittyvät maksut ja takaisinperinnät (ulkoinen lainanantovaltuus, makrotaloudellinen rahoitusapu ja Euratom-lainat EU:n ulkopuolisille maille)	17
5.3.	Takuurahaston tilanteen kehittyminen	19
6.	Euroopan strategisten investointien rahasto (ESIR-rahasto).....	20
7.	Euroopan kestävän kehityksen rahasto (EKKR).....	22
7.1.	EKKR-takuu.....	23
7.2.	EKKR-takuurahasto	24

1. JOHDANTO

Tämän kertomuksen tarkoituksena on seurata EU:n talousarviosta katettavia luottoriskejä. Nämä riskit aiheutuvat lainoille myönnetyistä takauksista, jotka Euroopan unioni antaa joko suoraan tai välillisesti myöntämällä takuun EIP:lle sen toteuttamia unionin ulkopuolisia rahoitushankkeita varten.

Tämä kertomus vuodelta 2018 toimitetaan edellisen varainhoitoasetuksen¹ 149 artiklan mukaisesti, sillä kyseistä asetusta sovelletaan vielä osittain vuoden 2018 osalta. Näin ollen tämä kertomus EU:n talousarviosta myönnetyistä takauksista ja niihin liittyvistä riskeistä esitetään nyt viimeisen kerran. Se korvataan jatkossa uudella raportointimenettelyllä, josta säädetään uudessa varainhoitoasetuksessa.

Kertomuksessa on useita osia: Kertomuksen jaksossa 2 tarkastellaan EU:n talousarviosta takauksen saaneiden toimien tärkeimpiä ominaisuuksia sekä sellaisia muita kriisinhallintamekanismeja, joista ei aiheudu riskiä EU:n talousarviolle. Jaksossa 3 kuvataan takauksen saaneiden toimien kehitystä ja jaksossa 4 suurimpia EU:n talousarviosta katettavia riskejä. Jaksossa 5 kuvataan puolestaan takausten käyttöönottoa ja ulkosuhteisiin liittyviä hankkeita varten perustetun takuurahaston, jäljempänä 'takuurahasto'², tilanteen kehittymistä. Lopuksi jaksossa 6 tarkastellaan Euroopan strategisten investointien rahaston (ESIR-rahasto)³ tilanteen kehitystä.

Tätä kertomusta täydentää komission yksiköiden valmisteluasiakirja (SWD), joka sisältää yksityiskohtaisia taulukoita ja selityksiä. Valmisteluasiakirjassa esitetään myös makrotaloudellinen analyysi maista, joille on myönnetty EU:n lainoja ja/tai takauksia ja jotka muodostavat suurimman osan takuurahaston riskeistä.

2. EU:N TALOUSARVIOSTA TAKAUKSEN SAANEET TOIMET JA EU:N TALOUSARVION ULKOPUOLISET EUROALUEEN KRIISINHALLINTAMEKANISMIT

EU:n talousarviosta katettavat riskit ovat peräisin erilaisista luotonanto- ja takaustoimenpiteistä, jotka voidaan jakaa seuraaviin neljään luokkaan:

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 966/2012, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 kumoamisesta (EUVL L 298, 26.10.2012, s. 1).

² Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 2728/94, annettu 31 päivänä lokakuuta 1994, takuurahaston perustamisesta ulkosuhteisiin liittyville hankkeille (EYVL L 293, 12.11.1994, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston asetuksella (EY, Euratom) N:o 480/2009 (EUVL L 145, 10.6.2009, s. 10) ja asetuksella (EU) 2018/409 (EUVL L 76, 19.3.2018, s. 1), jäljempänä 'takuurahastoasetus'.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/1017, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2015, Euroopan strategisten investointien rahastosta, Euroopan investointineuvontakeskuksesta ja Euroopan investointihankeportaalista sekä asetusten (EU) N:o 1291/2013 ja (EU) N:o 1316/2013 muuttamisesta – Euroopan strategisten investointien rahasto, jäljempänä 'ESIR-asetus', EUVL L 169, 1.7.2015, s. 1. ESIR-asetusta on muutettu 13. joulukuuta 2017 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2017/2396 Euroopan strategisten investointien rahaston voimassaoloajan pidentämiseksi sekä kyseistä rahastoa ja Euroopan investointineuvontakeskusta koskevien teknisten parannusten tekemiseksi, jäljempänä 'ESIR 2.0 -muutos', EUVL L 345, 27.12.2017, s. 34. ESIR 2.0 -muutoksella muun muassa kasvatettiin EU:n takausta ja mukautettiin tavoitesummaa. Euroopan komissio ja Euroopan investointipankki (EIP) allekirjoittivat 22. heinäkuuta 2015 sopimuksen ESIR-rahaston hallinnoinnista ja EU:n takauksen myöntämisestä, jäljempänä 'ESIR-sopimus'. Sopimusta on muutettu ja oikaistu 21. heinäkuuta 2016, 21. marraskuuta 2017, 9. maaliskuuta 2018 ja joulukuussa 2018.

2.1. Lainat, jotka Euroopan unioni myöntää makrotaloudellisiin tarkoituksiin

Tällaisiin lainoihin kuuluvat 1) kolmansille maille lainoina myönnettävä makrotaloudellinen rahoitusapu⁴, 2) maksutasetukilainat⁵ euroalueen ulkopuolisille jäsenvaltioille, joilla on maksutasevaikeuksia, ja 3) Euroopan rahoituksenvakautusmekanismiin (ERVM)⁶ piiriin kuuluvat lainat kaikille sellaisille jäsenvaltioille, joille poikkeukselliset tapahtumat ovat kyseisistä jäsenvaltioista riippumattomista syistä aiheuttaneet vakavia taloudellisia tai rahoituksellisia häiriöitä tai vakavasti uhkaavat aiheuttaa tällaisia häiriöitä. Viimeksi mainitut lainat myönnetään yhdessä Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) rahoitustuen kanssa.

2.2. Mikrotaloudellisiin tarkoituksiin myönnettävät lainat

Tämä luokka sisältää Euratom-lainat⁷. Euratomin lainajärjestelyä voidaan käyttää seuraaviin tarkoituksiin:

- *[jäsenvaltioissa]*: investoinnit ydinvoimalaitoksiin ja ydinpolttoainekiertoa liittyviin teollisuuslaitoksiin⁸ ja
- *[tietyissä EU:n ulkopuolisissa maissa]*: investoinnit nykyisten tai rakenteilla olevien ydinvoimalaitosten turvallisuuden ja tehokkuuden parantamiseen sekä ydinvoimalaitosten käytöstäpoistamishankkeisiin⁹.

2.3. Rahoitus, jonka Euroopan investointipankki (EIP) myöntää EU:n takauksen saaneisiin toimiin EU:n ulkopuolisissa valtioissa (EIP:n ulkoinen rahoitus)¹⁰ (ulkoinen lainanantovaltuus)

EU antaa ulkoisen lainanantovaltuuden yhteydessä talousarviostaan takuun, jonka ansiosta EIP voi lisätä lainanantoaan EU:n ulkopuolella tukeakseen EU:n toimintapolitiikkaa. Ulkoisella lainanantovaltuudella tuetaan EIP:n toimia liittymistä valmistelevissa maissa, itäisissä ja eteläisissä naapurimaissa, Aasiassa, Latinalaisessa Amerikassa ja Etelä-Afrikassa. Ulkoisen lainanantovaltuuden nykyisellä kaudella (2014–2020) EU:n talousarviosta taataan EIP:n toimia enintään 32,3 miljardin euron arvosta. Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät 14. maaliskuuta 2018 ulkoisen lainanantovaltuuden väliarvioinnin yhteydessä päätöksen (EU) 2018/412, jolla muutetaan päätöstä N:o 466/2014/EU. Uudessa päätöksessä

⁴ Makrotaloudellista rahoitusapua voidaan antaa myös unionin ulkopuolisille maille myönnettävinä avustuksina (joita ei käsitellä tässä kertomuksessa). Viittaukset oikeusperustoihin luetellaan valmisteluasiakirjan taulukon A2B liitteessä.

⁵ Neuvoston asetus (EY) N:o 332/2002, annettu 18 päivänä helmikuuta 2002, järjestelystä keskipitkän ajan rahoitustuen myöntämiseksi jäsenvaltioiden maksutaseille (EYVL L 53, 23.2.2002, s. 1).

⁶ Neuvoston asetus (EU) N:o 407/2010, annettu 11 päivänä toukokuuta 2010, Euroopan rahoituksenvakautusmekanismiin perustamisesta (EUVL L 118, 12.5.2010, s. 1).

⁷ Maaliskuun 25. päivänä 1957 tehty Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) perustamissopimus, sellaisena kuin se on muutettuna ja täydennettynä.

⁸ Jäsenvaltioiden tapauksessa: Neuvoston päätös 77/270/Euratom, tehty 29 päivänä maaliskuuta 1977, komission valtuuttamisesta ottamaan Euratom-lainoja ydinlaitosten rahoittamiseen osallistumiseksi (EYVL L 88, 6.4.1977, s. 9), sellaisena kuin se on muutettuna ja täydennettynä.

⁹ Tiettyjen EU:n ulkopuolisten maiden tapauksessa: Neuvoston päätös 94/179/Euratom, tehty 21 päivänä maaliskuuta 1994 (EYVL L 84, 29.3.1994), komission valtuuttamisesta ottamaan Euratom-lainoja tiettyjen kolmansien maiden ydinlaitosten turvallisuuden ja tehokkuuden parantamisen rahoittamiseen osallistumiseksi tehdyn päätöksen 77/270/Euratom muuttamisesta.

¹⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 466/2014/EU, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, EU:n takuun myöntämisestä Euroopan investointipankille unionin ulkopuolella toteutettavia investointihankkeita tukevista rahoitustoimista mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta (EUVL L 135, 8.5.2014, s. 1).

korotetaan nykyisen lainanantovaltuuden enimmäismäärä 27 miljardista eurosta 32,3 miljardiin euroon. Väliarvioinnin pohjalta asetettiin uusi tavoite, joka koskee pakolaisten, muuttajien, vastaanottavien ja kauttakulkuyhteisöjen sekä alkuperäyhteisöjen pitkän aikavälin taloudellisen selviytymiskyvyn parantamisen käyttöä strategisena keinona, jolla puututaan muuttoliikkeen perimmäisiin syihin.

EU myöntää EIP:lle takuun, joka kattaa EIP:n unionin ulkopoliittisten tavoitteiden tukemiseksi unionin ulkopuolella toteuttamiin rahoitustoimiin liittyvät valtioriskit ja poliittiset riskit. Lisäksi EIP rahoittaa unionin ulkopuolella investointeja omalla riskillään sekä erityisiin valtuuksiin perustuvia toimia esimerkiksi AKT-maissa¹¹.

Jotta voitaisiin tukea unionin ulkoista toimintaa ja tarjota EIP:lle mahdollisuus rahoittaa investointeja unionin ulkopuolella ilman, että sen luottokelpoisuus kärsii, suurimmalle osalle toimista, jotka EIP toteuttaa unionin ulkopuolella, on myönnetty takaus EU:n talousarviosta.

Ulkosuhteisiin liittyvien hankkeiden takurahasto¹²

Takauksella katettu EIP:n myöntämä ulkoinen rahoitus sekä makrotaloudelliseen rahoitusapuun liittyvät lainat ja Euratom-lainat kolmansille maille on vuodesta 1994 lähtien katettu ulkosuhteisiin liittyviä hankkeita varten perustetusta takurahastosta, jäljempänä 'takurahasto'. Jäsenvaltioille myönnetty maksutasetukilainat, ERVM-lainat ja Euratom-lainat puolestaan katetaan suoraan EU:n talousarviosta.

Takurahasto kattaa unionin ulkopuolisille valtioille tai unionin ulkopuolisissa valtioissa toteutettaviin hankkeisiin myönnettyihin lainoihin liittyvät laiminlyönnit ja tällaisille maille tai hankkeille myönnetty takaukset. Sen tehtävänä on

- varmistaa maksuvalmius ilman, että takauksella katettujen lainojen takaisinmaksun laiminlyönnin tai viivästymisen yhteydessä jouduttaisiin aina turvautumaan EU:n talousarvioon; sekä
- tarjota budjettikuria vahvistava väline luomalla rahoituspuitteet, joiden perusteella EU:n ulkopuolisille maille myönnettäviä EU:n ja EIP:n lainoja koskeva EU:n takauspolitiikka määräytyy.¹³

Jos EU:n ulkopuolisista maista tulee jäsenvaltioita, kyseisiin maihin liittyviä lainoja ei enää kateta takurahastosta, vaan riskit ovat suoraan EU:n talousarvion vastuulla. Takurahaston toiminta rahoitetaan EU:n talousarviosta, ja sen varat on pidettävä tasolla, joka on tietty prosenttiosuus sen kattamasta laina- ja takauskannasta. Kyseinen prosenttiosuus, jota

¹¹ Cotonoussa 23. kesäkuuta 2000 allekirjoitettu AKT-EU-kumppanuussopimus tehtiin 20 vuodeksi (vuodet 2000–2020). Se on kattavin kehitysmaiden ja EU:n välinen kumppanuussopimus. Sitä ei rahoiteta EU:n talousarviosta.

¹² Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 480/2009 takurahaston perustamisesta ulkosuhteisiin liittyville hankkeille (EUVL L 145, 10.6.2009, s. 10), sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EU) 2018/409 (EUVL L 76, 19.3.2018, s. 1).

¹³ Vaikka ulkoiset riskit katetaan viime kädessä EU:n talousarviosta, takurahasto toimii välineenä, joka suojaa EU:n talousarviota maksulaiminlyöntien riskiltä. Viimeisin, 5. elokuuta 2019 hyväksytty takurahaston tilannetta ja hoitoa koskeva vuosikertomus vuodelta 2018 (COM(2019) 363 final) ja siihen liittyvä komission yksiköiden valmisteluasiakirja (SWD(2019) 314 final) ovat saatavilla osoitteessa <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html>

kutsutaan tavoitesummaksi, on tällä hetkellä 9 prosenttia¹⁴. Jos takuurahaston varat eivät riitä, tarvittavat varat otetaan EU:n talousarviosta. Takuurahaston varoja hallinnoi EIP.

2.4. Euroopan investointipankin (EIP) ja Euroopan investointirahaston (EIR) myöntämä rahoitus jäsenvaltioissa toteutettaviin EU:n takauksella katettuihin toimiin – Euroopan strategisten investointien rahasto (ESIR-rahasto)

Euroopan strategisten investointien rahasto (ESIR-rahasto) on erittäin tärkeä osa Euroopan investointiohjelmasta, jolla pyritään lisäämään pitkäkestoista talouskasvua ja kilpailukykyä Euroopan unionissa.

EU:n takaus¹⁵ koskee EIP:n allekirjoittamia infrastruktuuri- ja innovointi-ikkunan pääosioon kuuluvia rahoitus- ja investointitoimia sekä EIR:n allekirjoittamia pk-yrityksikseen ja infrastruktuuri- ja innovointi-ikkunassa olevaan pk-yritysten/mid-cap-yritysten rahoituksen alaikseen kuuluvia rahoitus- ja investointitoimia. Osa ESIR-toimista katetaan EU:n takauksella, ja osan EIP-ryhmä toteuttaa omalla riskillään.¹⁶

EIP ja EIR ovat vastuussa yksittäisiin toimiin liittyvien riskien arvioinnista ja seurannasta. Ne raportoivat näistä riskeistä komissiolle ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle.

Euroopan strategisten investointien rahaston takuurahasto (ESIR-takuurahasto)¹⁷

ESIR-asetuksen 12 artiklan mukaan ESIR-takuurahasto muodostaa likviditeettipuskurin, josta EIP:lle on suoritettava maksuja silloin kun tämä vetoaa EU:n takaukseen. Takaukseen perustuvat maksut suoritetaan EU:n ja EIP:n välisen ESIR-sopimuksen mukaan ESIR-takuurahastosta, jos maksun määrä ylittää ESIR-tilillä EIP:n käytettävissä olevien varojen määrän. EIP:n hallinnoima ESIR-tili on avattu EU:n takauksella katetuista ESIR-toimista ja takaisinperityistä määristä saatavien EU:n tulojen keruuta sekä EU:n takaukseen perustuvien maksujen suorittamista varten. Maksut suoritetaan tilin saldon sallimissa rajoissa.

Takuurahaston varat on pidettävä tasolla, joka vastaa tiettyä prosenttiosuutta¹⁸ (tavoitesumma) EU:n kaikista takausvelvoitteista. Osuus on tällä hetkellä 35 prosenttia. Likviditeettipuskurin tarkoituksena on tarjota asianmukainen turvamarginaali, joka suojaa unionin talousarviota sen tilanteen varalta, että EU:n takaukseen vedotaan äkillisesti. Tällainen tilanne voisi johtaa menoleikkauksiin tai talousarviotarkistuksiin, ja näin ollen takuurahaston avulla lisätään talousarviokehityksen ennustettavuutta.

ESIR-takuurahastoa rahoitetaan asteittain sen mukaan, miten EU:n takauksella katetut vastuut kasvavat.

ESIR-asetuksen 12 artiklan 4 kohdan mukaan komissio hallinnoi ESIR-takuurahaston varoja suoraan ja varat sijoitetaan moitteettoman varainhoidon periaatetta ja asianmukaisia vakavaraisuussääntöjä noudattaen.

¹⁴ Rahaston toimintaa ja tavoitesummaa tarkastellaan yksityiskohtaisemmin kertomuksessa COM(2014) 214 final, 8.4.2014, ja siihen liittyvässä valmisteluasiakirjassa SWD(2014) 129 final.

¹⁵ EU:n takausta kasvatettiin ESIR 2.0 -muutoksella 16 miljardista eurosta 26 miljardiin euroon.

¹⁶ EIP-ryhmän takausta kasvatettiin ESIR 2.0 -muutoksella 5 miljardista eurosta 7,5 miljardiin euroon.

¹⁷ Lisätietoja ESIR-takuurahaston hoidosta: COM(2019) 244 final, 28.5.2019.

¹⁸ Tavoitesumma oli ESIR-asetuksen 12 artiklan 5 kohdan nojalla alun perin 50 prosenttia EU:n kaikista takausvelvoitteista. ESIR 2.0 -asetuksen voimaantulon myötä tavoitesummaksi on asetettu 35 prosenttia EU:n kaikista takausvelvoitteista.

EIP ja EIR ovat vastuussa EU:n takauksella katettuihin yksittäisiin toimiin liittyvien riskien arvioinnista ja seurannasta. Tämän raportoinnin ja tulevia toimia koskevien johdonmukaisten ja varovaisten oletusten pohjalta komissio huolehtii siitä, että arvioinnin kohteena oleva ESIR-takuurahaston tavoitesumma ja varojen määrä ovat riittävät. EIP ja EIR raportoivat riskeistä ESIR-asetuksen 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti komissiolle ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle maaliskuussa 2019.

EIP:n Euroopan parlamentille ja neuvostolle antaman vuosikertomuksen on ESIR-asetuksen 16 artiklan 2 kohdan mukaan sisällettävä tiedot ESIR-rahaston puitteissa toteutettujen rahoitus- ja investointitoimien kokonaisriskistä sekä tapauksista, joissa takaukseen on vedottu.

2.5. Kriisinhallintamekanismit, joita ei kateta EU:n talousarviosta

Finanssikriisin seurauksena on otettu käyttöön useita muita mekanismeja, joista *ei* kuitenkaan aiheudu riskiä EU:n talousarviolle. Ne on lueteltu tässä ainoastaan paremman kokonaiskuvan antamiseksi:

– *Kreikan lainajärjestely*¹⁹, joka rahoitetaan euroalueen muiden jäsenvaltioiden Kreikalle myöntämällä kahdenvälisillä lainoilla ja jota komissio hallinnoi keskitetysti.

– *Euroopan rahoitusvakaussävel* (ERVV)²⁰: Euroalueen jäsenvaltiot perustivat ERVV:n tilapäiseksi pelastusmekanismiksi kesäkuussa 2010. Sen tarkoituksena on antaa rahoitusapua euroalueen jäsenvaltioille osana makrotalouden sopeutusohjelmaa. Sopimus pysyvän pelastusjärjestelyn eli Euroopan vakaussävelin (EVM) perustamisesta tuli voimaan 27. syyskuuta 2012. ERVV on 1. heinäkuuta 2013 jälkeen jatkanut (yhdessä IMF:n ja eräiden jäsenvaltioiden kanssa) Kreikkaa sekä (yhdessä IMF:n, eräiden jäsenvaltioiden ja EU:n/ERVV:n kanssa)²¹ Portugalia ja Irlantia koskevia käynnissä olevia ohjelmiaan, mutta se ei ole enää sitoutunut uusiin rahoitusohjelmiin tai sopimukseen lainajärjestelyistä.

– *Euroopan vakaussävel* (EVM)²²: EVM on tärkeä osa EU:n kokonaisvaltaista strategiaa, jonka tarkoituksena on turvata rahoitusvakaus euroalueella. Se tarjoaa rahoitustukea sellaisille euroalueen jäsenvaltioille, joilla on rahoitusvaikeuksia tai joita tällaiset vaikeudet uhkaavat. EVM on Luxemburgissa sijaitseva hallitustenvälinen elin, johon sovelletaan kansainvälistä julkisoikeutta ja jonka tosiasiallinen lainanantokapasiteetti on 500 miljardia euroa.

3. TAKAUKSELLA KATETTujen TOIMIEN KEHITYS

Tässä jaksossa kuvataan takauksella katettujen toimien kehitystä. Ensin tarkastellaan komission suoraan hallinnoimien toimien ja sen jälkeen EIP:n hallinnoimien toimien kehitystä.

¹⁹ Lisätietoa Kreikan lainajärjestelystä:
http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/greek_loan_facility/index_en.htm.

²⁰ Lisätietoja ERVV:stä: <http://www.efsf.europa.eu>.

²¹ EU/ERVV-lainoille on myönnetty takaus EU:n talousarviosta.

²² Tietoa EVM:sta: <http://esm.europa.eu>.

Taulukko 1: EU:n talousarviosta katettu kokonaislainakanta 31. joulukuuta 2018 (milj. euroa)

	Jäljellä oleva pääoma	Kertynyt korko	Yhteensä	%
Jäsenvaltiot*				
Euratom	152,9	0,5	153,4	0,2 %
Maksutasetuki	1 700,0	33,9	1 733,9	2,1 %
EIP	1 141,0	9,0	1 150,0	1,4 %
ERVM	46 800,0	600,0	47 400,0	57,5 %
Jäsenvaltiot yhteensä**	49 793,9	643,3	50 437,2	61,2 %
Kolmannet maat***				
Makrotaloudellinen rahoitusapu	4 360,7	26,8	4 387,6	5,3 %
Euratom	100,0	0,5	100,5	0,1 %
EIP****	27 395,2	147,6	27 542,8	33,4 %
Kolmannet maat yhteensä	31 855,9	174,9	32 030,9	38,8 %
Yhteensä	81 649,9	818,2	82 468,1	100 %
* Riski katetaan suoraan EU:n talousarviosta. Lukuihin sisältyvät myös jäsenvaltioille ennen niiden EU:hun liittymistä myönnetyt Euratom-lainat ja EIP:n lainat. ** Lukuihin eivät sisälly ESIR-toimet, joihin liittyviä lainoja on raportointipäivään mennessä nostettu 15,8 miljardia euroa. *** Rahastosta katettava riski on rajoitettu 18 miljardiin euroon. Tämä johtuu EIP:lle kunkin ulkoisen lainanantovaltuuden nojalla annettujen takausten asettamista rajoituksista (ks. vastaavan komission yksiköiden valmisteluasiakirjan kohta 2.1.3 – EIP:lle myönnetyt takaukset). **** Mukana ovat myös EIP:n lainat, jotka ovat siirtyneet EU:lle Syyrian ja Tunisian (Enfidha) maksulaiminlyöntien seurauksena. (määrä: 502,02 miljoonaa euroa; sisältää jäljellä olevan pääoman sekä kertyneet korot ja viivästyskorot). Nämä lainat on kirjattu koko määrältään järjestämättömiksi lainoiksi EU:n vuosien 2015, 2016, 2017 ja 2018 tilinpäätöksissä.				

Valmisteluasiakirjan taulukoissa A1, A2a, A2b ja A3 on tarkempia tietoja näistä jäljellä olevista määristä, erityisesti enimmäismääristä, nostetuista määristä ja takausprosentista.

3.1. Komissio suoraan hallinnoimat toimet

Komissio antaa kolmansille maille ja jäsenvaltioille rahoitustukea kahdenvälisinä lainoina. Tähän tarvittava rahoitus hankitaan pääomamarkkinoilta, ja lainat taataan EU:n talousarviosta. Tukea annetaan tavoitteista riippuen joko neuvoston tai neuvoston ja Euroopan parlamentin säädösten nojalla. Komissio ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja

varmistavat Euroopan ulkosuhdehallinnon avustuksella, että kolmansille maille myönnettävä rahoitustuki vastaa EU:n ulkosuhdepolitiikan yleisiä tavoitteita.

Komissiolla on neuvoston hyväksymien lainanantotoimien rahoittamiseksi valtuudet hankkia rahoitusta pääomamarkkinoilta sekä EU:n että Euratomin puolesta. Lainanotto- ja lainananto-operaatiot toteutetaan back-to-back-järjestelyllä, jossa otto- ja antolainaus sovitetaan yhteen sen varmistamiseksi, ettei EU:n talousarvioon kohdistu korko- eikä valuuttakurssiriskiä. Otto- ja antolainauskannat vastaavat toisiaan.

Taulukko 1 b: EU:n lainananto- ja lainanottotoimet vuonna 2018 (miljoonaa euroa)

Väline	Edunsaaja (erä)	Nostopäivä	Eräpäivä	Määrä	Ohjelma yht.
ERVM	Irlanti - 2. pidennys	6.2.2018	4.4.2025	2 400	4 500
		6.3.2018	4.4.2033	1 000	
	Irlanti - 3. pidennys	29.6.2018	4.4.2033	500	
	Portugali - 2. pidennys	29.6.2018	4.4.2033	600	
Euratom	Energoatom (Ukraina) - 2. erä	6.7.2018	6.7.2028	50	50
Makrotaloudellinen rahoitusapu (MFA)	Georgia MFA II - 1. erä	11.12.2018	4.4.2033	15	515
	Ukraina MFA IV - 1. erä	11.12.2018	4.4.2033	500	
Yhteensä					5 065

Taulukko 2: Vuosiksi 2019 ja 2020 suunnitellut uudet lainananto- ja lainanottotoimet (takaus EU:n talousarviosta) (miljoonaa euroa)

Väline	2019	2020
A. Unionin talousarviotakauksella katettu unionin ja Euratomin lainanotto ja -anto		
1. Unionin makrotaloudellinen rahoitusapu kolmansille maille		
<i>Päätetyt ja tulevat toimet:</i>		
Georgia II	20	
Jordania II	100	
Moldova	20	40
Tunisia II	150	150
Ukraina IV	500	
Makrotaloudellinen rahoitusapu, välisumma	790	190
2. Euratomin lainat	100	100
3. Maksutasetuki	0	0
4. Euroopan rahoituksenvakautusmekanismi (ERVM)	0	0
A yhteensä	890	290
B. Unionin talousarviotakauksella katetut Euroopan investointipankin lainat		
1. Liittymistä valmistelevat maat	1 200	1 490
2. Naapuruuspolitiikan kohdemaat ja kumppanuusmaat	2 523	2 749
3. Aasia ja Latinalainen Amerikka	559	623
4. Etelä-Afrikan tasavalta	78	79
B yhteensä	4 359	4 940
Kaikki yhteensä	5 249	5 230

3.1.1. Euroopan rahoituksen vakautusmekanismi (ERVM)

Ecofin-neuvosto asetti 9. ja 10. toukokuuta 2010 antamissaan päätelmissä mekanismin määräksi 60 miljardia euroa²³. Lisäksi euroalueen jäsenvaltiot olivat valmiita tarvittaessa täydentämään näitä varoja. Jäsenvaltioille myönnettävien lainojen ja luottojärjestelyjen pääoma voi neuvoston asetuksen (EU) N:o 407/2010²⁴ 2 artiklan 2 kohdan mukaan olla enintään yhtä suuri kuin omien varojen enimmäismäärän mukainen maksumäärärahojen liikkumavara.

Neuvoston tehtyä päätökset unionin rahoitustuen myöntämisestä Irlannille²⁵ (enintään 22,5 miljardia euroa) ja Portugalille²⁶ (enintään 26 miljardia euroa) Irlannille on maksettu 22,5 miljardia euroa ja Portugalille 24,3 miljardia euroa (Portugalin hallitus ei pyytänyt myönnetystä määrästä jäljelle jääneen 1,7 miljardin euron osuuden maksamista). ERVM:n jäljellä oleva kapasiteetti on näin 13,2 miljardia euroa, ja siitä voidaan tarvittaessa myöntää lisää tukea.

Euroryhmä/Ecofin-neuvosto päätti huhtikuussa 2013 pidentää ERVM:n lainojen painotettua keskimääräistä juoksu-aikaa 12,5 vuodesta 19,5 vuoteen, mikä tarjoaa lainansaajamaille mahdollisuuden pyytää lainojen erääntymisaikojen pidentämistä vuoteen 2026 asti (lainaeräkohtaisesti).

Vuoden 2018 tapahtumat

Irlanti

Irlannilta saatiin 27. marraskuuta 2017 pyyntö pidentää 4. huhtikuuta 2018 erääntyvää 3,4 miljardin euron ERVM-lainaa, jonka Irlanti oli nostanut maaliskuussa 2011. Laina on jälleenrahoitettu vuoden 2018 ensimmäisellä neljänneksellä siten, että se erääntyy kahdessa erässä, joista ensimmäinen (2,4 miljardia euroa) erääntyy huhtikuussa 2025 ja toinen (1 miljardi euroa) huhtikuussa 2033.

Lisäksi Irlannilta saatiin vuoden 2018 toisella neljänneksellä pyyntö pidentää 4. lokakuuta 2018 erääntyvää 500 miljoonan euron ERVM-lainaa, jonka Irlanti oli nostanut lokakuussa 2011. Laina jälleenrahoitettiin kesäkuussa 2018 kasvattamalla olemassa olevaa huhtikuussa 2033 erääntyvää joukkovelkakirjalainaa (500 miljoonalla eurolla).

Laina-aikaa pidennettiin vuoden 2018 ensimmäisellä neljänneksellä 7 vuodella (2,4 miljardin euron erän osalta) ja vuoden 2018 toisella neljänneksellä 15 vuodella (1,5 miljardin euron erän osalta). Irlannille myönnettyjen ERVM-lainojen painotettu keskimääräinen erääntymisaika on näiden pidennysten seurauksena nyt 17,1 vuotta.

²³ Ks. Ecofin-neuvoston 9. ja 10. toukokuuta 2010 pidettyä ylimääräistä kokousta koskeva lehdistötiedote (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/114324.pdf).

²⁴ Neuvoston asetus (EU) N:o 407/2010, annettu 11 päivänä toukokuuta 2010, Euroopan rahoituksen vakautusmekanismin perustamisesta (EUVL L 118, 12.5.2010, s. 1).

²⁵ Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2011/77/EU, annettu 7 päivänä joulukuuta 2010, unionin Irlannille myöntämästä rahoitustuesta (EUVL L 30, 4.2.2011, s. 348).

²⁶ Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2011/344/EU, annettu 30 päivänä toukokuuta 2011, unionin Portugalille myöntämästä rahoitustuesta (EUVL L 159, 17.6.2011, s. 88); ks. myös oikaisu (EUVL L 178, 10.7.2012, s. 15).

Portugali

Portugalilta saatiin vuoden 2018 toisella neljänneksellä pyyntö pidentää 4. lokakuuta 2018 erääntyvää 600 miljoonan euron ERVM-lainaa, jonka Portugali oli nostanut lokakuussa 2011. Laina jälleenrahoitettiin kesäkuussa 2018 kasvattamalla olemassa olevaa huhtikuussa 2033 erääntyvää joukkovelkakirjalainaa (600 miljoonalla eurolla).

Laina-aikaa pidennettiin 15 vuodella (600 miljoonan euron erän osalta) vuoden 2018 toisella neljänneksellä, ja Portugalille myönnettyjen ERVM-lainojen painotettu keskimääräinen erääntymisaika on nyt 15,3 vuotta.

3.1.2. Maksutasejärjestely

EU:n keskipitkän aikavälin rahoitustukea koskeva järjestely (maksutasejärjestely) otettiin uudelleen käyttöön vuoden 2008 lopulla Unkarin tukemiseksi ja sen jälkeen Latvian ja Romanian markkinoiden luottamuksen palauttamiseksi. Määrärahoja sidottiin yhteensä 14,6 miljardia euroa, ja tästä kokonaismäärästä maksettiin 13,4 miljardia euroa.

Vuoden 2018 tapahtumat

Romania maksoi takaisin kaksi lainaerää: 1,2 miljardin euron erän huhtikuussa 2018 ja 150 miljoonan euron erän lokakuussa 2018. Maksutasetukilainojen jäljellä oleva määrä väheni näin 3,05 miljardista eurosta 1,7 miljardiin euroon vuonna 2018.

Maksutasejärjestelyssä oli 31. joulukuuta 2018 jäljellä sen 50 miljardin euron enimmäismäärästä 48,3 miljardia euroa, josta voidaan tarvittaessa myöntää lisää tukea.

3.1.3. Makrotaloudellisen rahoitusavun lainat

Yleissääntönä on, että makrotaloudellista rahoitusapua koskevat päätökset tehdään Euroopan parlamentissa ja neuvostossa (SEUT-sopimuksen 212 artikla). Neuvosto voi kuitenkin hyväksyä päätöksen komission ehdotuksesta silloin, kun tilanne kolmannessa maassa edellyttää kiireellistä rahoitusapua (SEUT-sopimuksen 213 artikla). Tätä menettelyä käytettiin myönnettäessä Ukrainalle toinen makrotaloudellista rahoitusapua koskeva paketti vuonna 2014.

Vuoden 2018 tapahtumat

Georgia

Euroopan parlamentti ja neuvosto päättivät 18. huhtikuuta 2018 myöntää Georgialle enintään 45 miljoonaa euroa makrotaloudellista lisärahoitusapua (toinen makrotaloudellisen rahoitusavun ohjelma). Rahoitusapu koostuu 10 miljoonan euron avustuksesta ja 35 miljoonan euron lainasta.²⁷

Georgian toisen ohjelman mukainen ensimmäinen, 15 miljoonan euron lainaerä (yhteensä 35 miljoonan euron lainapäätöksestä) maksettiin Georgialle joulukuussa 2018.

²⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (EU) 2018/598, annettu 18 päivänä huhtikuuta 2018, makrotaloudellisen lisärahoitusavun myöntämisestä Georgialle (EUVL L 103, 23.4.2018, s. 8).

Ukraina

Euroopan parlamentti ja neuvosto päättivät 4. heinäkuuta 2018 myöntää Ukrainalle enintään 1 miljardia euroa makrotaloudellista lisärahoitusapua (neljäs makrotaloudellisen rahoitusavun ohjelma). Rahoitusapu koostuu kahdesta 500 miljoonan euron erästä, joilla molemmilla on tarkoitus tukea Ukrainan talouden vakauttamista ja sen merkittävää uudistusohjelmaa.²⁸

Ensimmäinen 500 miljoonan euron erä Ukrainan neljännessä ohjelmasta maksettiin joulukuussa 2018.

Moldova

Euroopan parlamentti ja neuvosto päättivät 13. syyskuuta 2017 myöntää Moldovalle 100 miljoonaa euroa makrotaloudellista lisärahoitusapua (kokonaissummasta enintään 60 miljoonaa euroa myönnetään lainoina ja enintään 40 miljoonaa euroa avustuksina).²⁹

Tämä lainaoperaatio on tällä hetkellä keskeytetty, koska poliittisia ennakkoehtoja ei ole noudatettu.

Lisätietoja

Tuensaajamaat maksoivat takaisin 55,73 miljoonaa euroa. Maksut jakautuivat seuraavasti: Albania (1,8 miljoonaa euroa), Bosnia ja Hertsegovina (4 miljoonaa euroa), Pohjois-Makedonia (5,6 miljoonaa euroa), Montenegro (1,10 miljoonaa euroa) ja Serbia (43,23 miljoonaa euroa).

Makrotaloudellisen rahoitusavun lainojen jäljellä oleva määrä kasvoi 3,9 miljardista eurosta 4,4 miljardiin euroon 31. joulukuuta 2017 ja 31. joulukuuta 2018 välisenä aikana. Ukrainalle myönnettyjen lainojen osuus makrotaloudellisen rahoitusavun kokonaisvastuista on 76 prosenttia.

3.1.4. Euratom-lainat

Jäsenvaltioille ja tietyille tukikelpoisille EU:n ulkopuolisille maille (tällä hetkellä Venäjä, Armenia ja Ukraina) myönnettäville Euratom-lainoille on asetettu 4 miljardin euron enimmäismäärä, josta on jo nostettu noin 92 prosenttia. Yhteensä 4 miljardin euron päätöksestä on näin jäljellä 326 miljoonaa euroa.

Ukraina

Ukrainalle myönnettiin 24. kesäkuuta 2013 annetulla komission päätöksellä³⁰ 300 miljoonan euron laina käytössä olevien ydinlaitosten turvallisuuden parantamiseen. Laina myönnettiin läheisessä yhteistyössä Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin (EBRD) kanssa, joka myönsi samanaikaisesti Ukrainalle 300 miljoonan euron lainan.

Näillä lainoilla on valtiontakaukset, jotka kattavat 100 prosenttia vuoden lopussa jäljellä olevasta määrästä. Ensimmäinen, 50 miljoonan euron erä Euratom-lainasta maksettiin

²⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (EU) 2018/947, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2018, makrotaloudellisen lisärahoitusavun myöntämisestä Ukrainalle (EUVL L 171, 6.7.2018, s. 11).

²⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (EU) 2017/1565, annettu 13 päivänä syyskuuta 2017, makrotaloudellisen rahoitusavun myöntämisestä Moldovan tasavallalle (EUVL L 242, 20.9.2017, s. 14).

³⁰ C(2013) 3496.

toukokuussa 2017, ja toinen Euratom-lainaerä, joka oli niin ikään 50 miljoonaa euroa, kesäkuussa 2018.

Bulgaria ja Romania

Bulgarialle myönnettiin 212,5 miljoonan euron laina useasta valuutasta muodostuvan lainajärjestelyn muodossa. Laina on tarkoitettu Kozloduyn ydinvoimalan (yksiköt 5 ja 6) nykyaikaistamiseen. Euroopan atomienergiayhteisön ja AEZ ”Kozloduy” EAD:n välinen lainasopimus allekirjoitettiin 29. toukokuuta 2000. Jäljellä oleva lainamäärä oli 31. joulukuuta 2018 yhteensä 33,8 miljoonaa euroa.

Romanialle myönnettiin 223,5 miljoonan euron laina useasta valuutasta muodostuvan lainajärjestelyn muodossa. Laina on tarkoitettu Cernavodan ydinvoimalan 2-yksikön valmiiksi saamista varten. Euroopan atomienergiayhteisön ja Societatea Nationala Nuclearelectrica S.A:n välinen lainasopimus allekirjoitettiin 11. kesäkuuta 2004. Jäljellä oleva lainamäärä oli 31. joulukuuta 2018 yhteensä 119,1 miljoonaa euroa.

Siitä lähtien kun Bulgariasta ja Romaniasta tuli jäsenvaltioita 1. tammikuuta 2007, näiden toimien jäljellä oleva riski on katettu suoraan EU:n talousarviosta eikä ulkosuhteisiin liittyviä hankkeita varten perustetusta takuurahastosta.

3.2. EIP:n ulkoisten rahoitustoimien kehittyminen

Vuoden 2018 tapahtumat

EIP:n vuodet 2014–2020 kattavan ulkoisen lainanantovaltuuden puitteissa oli 31. joulukuuta 2018 mennessä myönnetty lainoja yhteensä 17,64 miljardia euroa. Tästä summasta vain 5,77 miljardia euroa oli nostettu kyseiseen päivään mennessä, ja jäljellä oleva lainojen pääoma kyseisenä ajankohtana oli 5,41 miljardia euroa (ks. valmisteluasiakirjan taulukko A3). Lisätietoja EIP:n valtuuksien kattamista maista on valmisteluasiakirjan taulukoissa A1, A3 ja A4.

EIP:n aikaisempia ulkoisia lainanantovaltuuksia koskevat tiedot esitetään valmisteluasiakirjan taulukossa A3.

Syyrian hallitus jatkoi EIP:n lainoihin liittyvien korkomaksujen ja takaisinmaksujen laiminlyöntejä vuonna 2018. EIP on pyytänyt takuurahastoa kattamaan nämä suorittamatta jääneet maksut (ks. kohta 5.2 jäljempänä).

Kaikkien tässä osassa käsiteltyjen välineiden kokonaislainakanta 31. joulukuuta 2018 on esitetty taulukossa 1.

4. EU:N TALOUSARVIOSTA KATETTAVAT RISKIT

4.1. Riskin määrittely

EU:n talousarviosta katettava riski johtuu takauksella katettujen toimien jäljellä olevasta pääomasta ja koroista.

EU:n talousarviosta (joko suoraan tai takuurahaston kautta) katettavia riskejä on tässä kertomuksessa arvioitu seuraavilla kahdella menetelmällä:

- kokonaisriskiin perustuvassa lähestymistavassa lasketaan katettavan riskin kokonaismäärä, joka on kyseisiin toimiin liittyvän jäljellä olevan pääoman kokonaismäärä (kertynyt korko mukaan luettuna) tietynä päivänä;³¹
- talousarvioon perustuvassa lähestymistavassa lasketaan EU:n talousarviosta katettava vuotuinen riski eli vuosittain erääntyvä enimmäismäärä, jonka EU joutuisi maksamaan varainhoitovuonna, jos kaikki takauksen saaneisiin lainoihin liittyvät maksut laiminlyödään.³²

4.2. Kokonaisriskin koostumus

EU:n talousarviosta katetut jäljellä olevia kokonaismääriä vastaavat enimmäisriskit liittyivät vuoteen 2010 saakka pääasiassa kolmansille maille myönnettyihin lainoihin. Finanssikriisi on kuitenkin vuodesta 2011 vaikuttanut jäsenvaltioiden julkisiin talouksiin huomattavasti. Tämä on aiheuttanut sen, että EU on lisännyt lainanantoon vastatakseen jäsenvaltioiden rahoitustarpeisiin.

Riskin koostumus on tämän seurauksena muuttunut. Kun tarkastellaan tilannetta 31. joulukuuta 2018, 61,2 prosenttia jäljellä olevasta kokonaismäärästä³³ koskee ottolainausta, joka liittyy suoraan EU:n talousarviosta katettaviin jäsenvaltioille myönnettyihin lainoihin (vastaava osuus 31. joulukuuta 2010 oli 45 prosenttia).

4.3. EU:n talousarviosta katettava vuotuinen riski

Kun tarkastellaan 31. joulukuuta 2018 jäljellä olevia lainoja (ks. edellä oleva taulukko 1), EU:n maksettavaksi tulisi vuonna 2019 (suoraan tai takuurahaston välityksellä) enintään 6 337 miljoonaa euroa, jos kaikki takauksen saaneisiin lainoihin liittyvät maksut laiminlyötäisiin. Määrä kattaa vuonna 2019 erääntyvät takauksen saaneiden lainojen lyhennykset ja korkomaksut, kun oletetaan, ettei koko lainaa vaadita heti maksuun, jos maksut laiminlyödään (ks. yksityiskohtaisemmat tiedot valmisteluasiakirjan taulukosta A4).

4.3.1. Jäsenvaltioihin liittyvät riskit

EU:lle aiheutuva jäsenvaltioiden kanssa toteutettaviin toimiin liittyvä vuotuinen enimmäisriski on vuonna 2019 yhteensä 2 953,1 miljoonaa euroa (noin 46,6 prosenttia vuotuisesta kokonaisriskistä). Riskit koskevat:

- a) ennen Euroopan unioniin liittymistä myönnettyjä EIP:n lainoja ja/tai Euratom-lainoja,
- b) maksutasejärjestelystä myönnettyjä lainoja, ja
- c) ERVM:sta myönnettyjä lainoja.

³¹ Ks. kertomuksen taulukko 1.

³² Tässä laskentamenetelmässä otetaan huomioon ainoastaan erääntyneet maksut, eikä oleteta, että koko laina vaadittaisiin heti maksuun, jos maksut laiminlyödään (ks. kertomuksen taulukot 2 ja 3 sekä valmisteluasiakirjan taulukko A4).

³³ Ks. taulukko 1.

Taulukko 2: Jäsenvaltioiden sijoittuminen EU:n talousarviosta katettavan vuotuisen riskin perusteella vuonna 2019 (milj. euroa)

Sija	Maa	Lainat	Vuotuinen enimmäisriski	Maan painoarvo suhteessa jäsenvaltioiden vuotuisen riskiin	Maan painoarvo suhteessa vuotuisen kokonaisriskiin vuonna 2019 (jäsenvaltiot ja muut maat)
1	Romania	a + b)	1 188,58	40,2 %	18,8 %
2	Portugali	c)	584,84	19,8 %	9,2 %
3	Latvia	a + b)	524,04	17,7 %	8,3 %
4	Irlanti	c)	518,98	17,6 %	8,2 %
5	Bulgaria	a)	54,85	1,9 %	0,9 %
6	Kroatia	a)	34,11	1,2 %	0,5 %
7	Puola	a)	18,90	0,6 %	0,3 %
8	Slovakia	a)	13,40	0,5 %	0,2 %
9	Tšekki	a)	12,62	0,4 %	0,2 %
10	Liettua	a)	2,74	0,1 %	0,0 %
Yhteensä			2 953,1	100,0 %	46,6 %

4.3.2. Kolmansiin maihin liittyvä riski

Vuonna 2019 takuurahastosta katetaan kolmansiin maihin liittyvä 3 383,8 miljoonan euron enimmäisriski (53,4 prosenttia vuotuisesta kokonaisriskistä). Kolmansiin maihin liittyvät riskit koskevat EIP:n lainoja, makrotaloudelliseen rahoitusapuun liittyviä lainoja ja Euratom-lainoja (yksityiskohdat esitetään valmisteluasiakirjan taulukossa A2b). Takuurahastosta katettujen, kolmansille maille myönnettyjen takauksen saaneiden lainojen erääntymisajat ulottuvat vuoteen 2042.

Jäljempänä on lueteltu järjestyksessä kymmenen maata (46:sta EU:n ulkopuolisesta maasta), joiden maksettavana on suurimmat lyhennykset vuonna 2019. Näiden maiden osuus on 2 864,50 miljoonaa euroa eli 84,7 prosenttia takuurahastosta vuonna 2019 katettavasta kolmansia maita koskevasta vuotuisesta riskistä. Maiden taloudellista tilannetta arvioidaan ja kommentoidaan valmisteluasiakirjan 3 kohdassa. Kutakin maata koskevassa taulukossa esitetään myös luottoluokituslaitosten arvio maan luottokelpoisuudesta.

Taulukko 3: **Kymmenen** unionin ulkopuolista **maata**, joista aiheutuu EU:n talousarviolle suurin vuotuinen riski vuonna 2019 (milj. euroa), riskin suuruuden mukaisessa alenevassa järjestyksessä

Sija	Maa	Vuotuinen enimmäisris ki	Maan painoarvo suhteessa kolmansien maiden vuotuiseen riskiin	Maan painoarvo suhteessa vuotuiseen kokonaisriskiin vuonna 2019 (jäsenvaltiot ja muut maat)
1	Turkki	977,50	28,9 %	15,4 %
2	Egypti	739,28	21,8 %	11,7 %
3	Tunisia	279,98	8,3 %	4,4 %
4	Marokko	260,06	7,7 %	4,1 %
5	Serbia	187,00	5,5 %	3,0 %
6	Ukraina	161,05	4,8 %	2,5 %
7	Bosnia ja Hertsegovina	73,41	2,2 %	1,2 %
8	Libanon	64,53	1,9 %	1,0 %
9	Etelä-Afrikka	62,76	1,9 %	1,0 %
10	Panama	58,94	1,7 %	0,9 %
Yhteensä (10 suurinta)		2 864,50	84,7 %	45,2 %

5. TAKAUSTEN KÄYTTÖÖNOTTO JA TAKAUSTEN PERUSTEELLA SUORITETUT MAKSUT

5.1. Velanhoitokustannukset, joita ei kateta ulkosuhteisiin liittyvien hankkeiden takuurahastosta (Euratom-lainat jäsenvaltioille, ERVM-lainat ja maksutasetukilainat)

SEUT-sopimuksen 323 artiklan mukaan huolehditaan ”siitä, että käytettävissä on varoja, joiden avulla unioni voi täyttää oikeudelliset velvoitteensa kolmansia osapuolia kohtaan”. Näin ollen EU:n lainsäädäntökehyksellä ja käytössä olevilla menettelyillä varmistetaan, että jäsenvaltiot asettavat velvoitteensa mukaisesti EU:n talousarvion käyttöön varat, jotka tarvitaan, jotta unioni voi aina täyttää oikeudelliset velvoitteensa.

EU:lla on näin käytössään eri tasoilla erittäin tehokkaat turvamekanismit, joilla varmistetaan, että se maksaa lainansa velkojilleen aina oikea-aikaisesti ja täysimääräisesti. Jokainen keskeisistä turvamekanismeista riittäisi yksinään varmistamaan lainojen takaisinmaksut.

5.1.1. Maksut kassavaroista

Jos velallinen ei maksa lainaa takaisin EU:lle eräpäivään mennessä, velanhoitokustannukset katetaan eräpäivänä väliaikaisesti EU:n talousarviosta. Komissio käyttää tällöin käteisvarojaan välttääkseen ottamiinsa lainoihin liittyvien maksujen myöhästymisen ja siitä mahdollisesti aiheutuvat ylimääräiset lainanhoitokustannukset.³⁴

Koska suurin osa menoista aiheutuu vuoden ensimmäisen neljänneksen aikana, velanmaksu ajoitetaan ensimmäistä neljännestä seuraaville kuukausille ja kunkin kuukauden alkuun, jolloin käteisvarojen saldot ovat suurimmillaan.

5.1.2. EU:n talousarviosta suoritettut maksut

Jos jokin jäsenvaltio laiminlyö maksunsa³⁵ ja jos EU:n omien varojen määrä on riittämätön, komissio voi käyttää EU:n talousarviossa saatavilla olevia varoja ja osoittaa ne velan takaisinmaksuun ennen muiden ei-pakollisten menojen kattamista. Neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 609/2014 14 artiklan 4 kohdan mukaan jos EU:n talousarviossa käytettävissä olevat varat eivät riitä, jäsenvaltioiden on EU:n lainsäädännön mukaan suoritettava tarvittavat lisämaksuosuudet, jotta velka voidaan maksaa ja talousarvio tasapainottaa. Näiden lisämaksuosuuksien enimmäismäärä on 1,20 prosenttia suhteessa EU:n BKTL:oon. EU:n lainsäädännön mukaan jäsenvaltiot voivat tarvittaessa suorittaa rahoitusosuuksia EU:n talousarvioon maksuosuuksistaan riippumatta.

Koska jäsenvaltioilla ei ollut maksulaiminlyöntejä vuonna 2018, niitä varten ei tarvittu määrärahoja.

5.2. Ulkosuhteisiin liittyvien hankkeiden takuurahastoon liittyvät maksut ja takaisinperinnät (ulkoinen lainanantovaltuus, makrotaloudellinen rahoitusapu ja Euratom-lainat EU:n ulkopuolisille maille)

Jos EU:n myöntämän tai takaaman lainan saajan (EU:n ulkopuolisen maan) maksut myöhästyvät, suorittamatta jäänyt maksu katetaan takuurahastosta kolmen kuukauden kuluessa takuurahastolle esitetystä pyynnöstä.

EIP:n ulkoiseen lainanantovaltuuteen kuuluvien lainojen tapauksessa EIP:n takuun nojalla pyytämät määrät otetaan takuurahaston tililtä sen jälkeen, kun komission yksiköt ovat antaneet tähän luvan. Kun EU suorittaa maksun EU:n takuun nojalla, EIP:n oikeudet ja oikeussuojakeinot siirtyvät EU:lle.³⁶ Euratom-lainojen ja makrotaloudellisen rahoitusavun

³⁴ Ks. neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 609/2014, annettu 26 päivänä toukokuuta 2014, perinteisten, ALV- ja BKTL-perusteisten omien varojen käyttöön asettamisessa sovellettavista menetelmistä ja menettelystä sekä käteisvarojen saamiseksi toteutettavista toimenpiteistä (EUVL L 168, 7.6.2014, s. 39), 14 artikla.

³⁵ Ks. asetuksen (EU, Euratom) N:o 609/2014 14 artiklan 3 kohta.

³⁶ Ks. Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 466/2014/EU, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, EU:n takuun myöntämisestä Euroopan investointipankille unionin ulkopuolella toteutettavia investointihankkeita tukevista rahoitustoimista mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta (EUVL L 135, 8.5.2014, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä (EU) 2018/412, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2018, EU:n takuun myöntämisestä Euroopan investointipankille unionin ulkopuolella toteutettavia investointihankkeita tukevista rahoitustoimista mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta annetun päätöksen N:o 466/2014/EU muuttamisesta (EUVL L 76, 19.3.2018, s. 30), 8 artiklan 7 kohta.

lainojen tapauksessa jos maksu on viivästynyt kolme kuukautta eräpäivästä, komissio käyttää takuurahaston varoja kattaakseen maksulaiminlyönnin³⁷ ja täydentääkseen kassavarojaan.

EIP aloittaa ulkoisen lainanantovaltuutensa puitteissa EU:n puolesta takaisinperintämenettelyt EU:n maksettavaksi siirrettyjen summien osalta.³⁸

EIP:n lainat Syyriassa toteutettaville hankkeille

Syyrian hallitus on joulukuusta 2011 lähtien laiminlyönyt tietyt EIP:n lainoihin liittyvät korkomaksut ja takaisinmaksut. Koska viralliset maksupyynnot eivät ole tuottaneet tulosta, EIP on toukokuusta 2012 lähtien joutunut turvautumaan takuurahastoon. Syyrian maksulaiminlyöntejä vastaavien, takuun nojalla pyydettyjen määrien kehittyminen esitetään taulukossa 4 a.

Taulukko 4 a: Takuurahastosta takuun nojalla pyydetty määrät Syyrian lainoihin liittyvissä laiminlyöntitapauksissa (milj. euroa)

Vuosi (jona määrä nostettu takuurahaston tililtä)	Takuuseen perustuvien suoritusten lukumäärä	Erääntyneen maksuerän suuruus	Viivästyskorot ja kertyneet korot ³⁹	Takaisin peritty määrä	Yhteensä
2012	2	24,0	0,0	2,1	21,8
2013	8	59,3	1,4	0,0	60,7
2014	8	58,7	1,5	0,0	60,2
2015	8	58,7	1,5	0,0	60,2
2016	12	103,8	2,4	0,0	106,2
2017	13	56,1	0,2	0,0	56,3
2018	12	55,7	0,1	0,0	55,7
Yhteensä	63	416,17	7,03	2,1	421,1

Takuulla katettujen Syyrian lainojen jäljellä oleva pääoma oli 31. joulukuuta 2018 yhteensä 555 miljoonaa euroa⁴⁰, ja viimeinen laina erääntyy vuonna 2030.

³⁷ Lukuun ottamatta Bulgariaa ja Romaniaa, joille myönnettiin Euratom-lainoja ennen kuin ne liittyivät EU:hun. Nämä myöntämisajankohtana liittymisneuvotteluja käyneille maille myönnettyt lainat (ja lainatakaukset) katettiin takuurahastosta maiden liittymiseen asti. Jäljellä olevia määriä ei liittymispäivän jälkeen enää katsota unionin ulkoisiksi toimiksi, vaan ne katetaan suoraan EU:n talousarviosta.

³⁸ Lisätietoja takaisinperintämenettelyistä on myös Euroopan unionin ja Euroopan investointipankin 3. lokakuuta 2018 allekirjoittamassa takaisinperintäsopimuksessa, jossa määrätään EU:n sen EIP:lle myöntämän takuun nojalla suorittamien maksujen yksityiskohtaisista takaisinperintämenettelyistä. Takuu koskee EU:n ulkopuolella toteutettavia investointihankkeita tukevista rahoitustoimista mahdollisesti aiheutuvia tappiota.

³⁹ EIP perii viivästyskorot ja kertyneet korot vasta kunkin lainan toisen maksupyynnön yhteydessä. Niitä kertyy lainaan liittyvän maksun laiminlyöntipäivästä siihen saakka, kun maksu suoritetaan takuurahastosta.

TAV Tunisie S.A. (Enfidhan lentoasema)

EIP vetosi vuonna 2016 ulkoiseen lainanantovaltuuteensa liittyvään EU:n takuuseen TAV Tunisie S.A:lle (Enfidhan lentoasema) myöntämänsä lainan osalta.

Enfidhan lentoasemalta takaisin perityt 0,14 miljoonaa euroa hyvitetiin ulkosuhteisiin liittyvien hankkeiden takuurahastoon 15. tammikuuta 2018. Määrä oli jo kirjattu taseen vastaaviin (saamiseksi) 31. joulukuuta 2017.

TAV Tunisie S.A:n (Enfidhan lentoasema) maksulaiminlyöntejä vastaavat takuurahastosta pyydetty määrät esitetään taulukossa 4 b.

Taulukko 4 b: TAV Tunisie S.A:han (Enfidhan lentoasema) liittyvä takuurahastolle esitetty maksupyyntö (milj. euroa)

Vuosi, jona määrä on nostettu tililtä	Takuuseen perustuvien suoritusten lukumäärä	Erääntyneen maksuerän suuruus	Viivästyskorot ja kertyneet korot ³²	Takaisin peritty määrä	Yhteensä
2016	1	4,63	0,03	0,00	4,65
2017	3	30,16	0,01	0,00	30,17
2018	0	0,0	0,0	0,14	-0,14
Yhteensä	4	34,78	0,04	0,14	34,68

Tapahtumat 31. joulukuuta 2018 jälkeen (30. kesäkuuta 2019 asti)

Helmi- ja maaliskuussa 2019 takuurahastosta maksettiin Syyrian maksulaiminlyöntien vuoksi esitettyjen kahden maksuvaatimuksen perusteella yhteensä 10,6 miljoonaa euroa (3,2 miljoonaa euroa ja 7,4 miljoonaa euroa mukaan lukien EIP:n perimä viivästyskorko).

5.3. Takuurahaston tilanteen kehittyminen

Takuurahaston perustamisesta annetun asetuksen (takuurahastoasetuksen)⁴¹ mukaan takuurahaston varojen tarkoituksenmukainen taso (tavoitesumma) on 9 prosenttia kaikkiin toimiin liittyvien pääomasitoumusten jäljellä olevasta kokonaismäärästä, johon on lisätty kertyneet korot. Tavoitesumman saavuttaminen varmistetaan käyttämällä rahoitusjärjestelyä.

EU:n talousarviosta maksettiin takuurahastoon tämän rahoitusjärjestelyn perusteella 137,8 miljoonaa euroa helmikuussa 2018. Helmikuussa 2019 vastaava maksu oli 103,2 miljoonaa euroa.

⁴⁰ Tähän sisältyy 375,39 miljoonan euron määrä (pääoma), jonka maksua EIP on jo pyytänyt takuuseen vedoten 31. joulukuuta 2018 mennessä.

⁴¹ Neuvoston asetusta (EY, Euratom) N:o 480/2009 takuurahaston perustamisesta ulkosuhteisiin liittyville hankkeille (EUVL L 145, 10.6.2009, s. 10), sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EU) 2018/409 (EUVL L 76, 19.3.2018, s. 1).

Joulukuun 31. päivänä 2018 rahaston nettovarot⁴² olivat 2 608,84 miljoonaa euroa. Koska rahaston nettovarot jäivät alle tavoitesumman⁴³ (2 848,99 miljoonaa euroa), takuurahastoon maksetaan rahoitusjärjestelyn perusteella 240,15 miljoonaa euroa vuonna 2020.

EIP:n ulkoisten lainanantovaltuuksien väliarvioinnin yhteydessä olisi tehtävä tarkastelu, jossa arvioidaan takuurahaston tärkeimpiä parametreja ja erityisesti sen tavoitesummaa. Ulkopuolinen toimeksisaaja on tämän vuoksi tehnyt takuurahastosta arvioinnin, jossa otetaan huomioon rahaston riskiprofiili ja sen tuloksellisuus suhteessa rahaston kattaman ulkoisen rahoituksen kehitykseen ja siihen liittyviin riskeihin. Arviointikertomus annettiin elokuussa 2016, ja sen keskeisenä päätelmänä oli, että 9 prosentin tavoitesumma on lainasalkun nykyisen riskitason kannalta edelleen optimaalinen, myös siinä tilanteessa, että suurimpien velallisten luottoluokitukset heikentyvät nykyisestä. Tavoitesumma säilytettiin tämän vuoksi 9 prosentissa.

6. EUROOPAN STRATEGISTEN INVESTOINTIEN RAHASTO (ESIR-RAHASTO)⁴⁴

ESIR-takuurahastoa rahoitetaan asteittain sen mukaan, miten EU:n takauksella katetut vastuut kasvavat.

ESIR-asetuksen 12 artiklan 4 kohdan mukaan komissio hallinnoi ESIR-takuurahaston varoja suoraan ja varat sijoitetaan moitteettoman varainhoidon periaatetta ja asianmukaisia vakavaraisuussääntöjä noudattaen.

EIP ja EIR ovat vastuussa EU:n takauksella katettuihin yksittäisiin toimiin liittyvien riskien arvioinnista ja seurannasta. Tämän raportoinnin ja tulevia toimia koskevien johdonmukaisten ja varovaisten oletusten pohjalta komissio huolehtii siitä, että arvioinnin kohteena oleva ESIR-takuurahaston tavoitesumma ja varojen määrä ovat riittävät. EIP ja EIR raportoivat riskeistä ESIR-asetuksen 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti komissiolle ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle maaliskuussa 2019.

EIP:n Euroopan parlamentille ja neuvostolle antaman vuosikertomuksen on ESIR-asetuksen 16 artiklan 2 kohdan mukaan sisällettävä tiedot ESIR-rahaston puitteissa toteutettujen rahoitus- ja investointitoimien kokonaisriskistä sekä tapauksista, joissa takaukseen on vedottu.

Vuoden 2018 tapahtumat⁴⁵

⁴² Takuurahaston kokonaisvarat, joista on vähennetty kertyneet kulut (EIP:n ja tilintarkastajien palkkiot).

⁴³ 9 prosenttia 31 655,46 miljoonasta eurosta. Tavoitesumma on laskettu soveltamalla 9 prosentin osuutta kaikkiin toimiin liittyvien pääomasitoumusten jäljellä olevaan kokonaismäärään. Saatuaan summaan on lisätty kertyneet korot (makrotaloudellinen rahoitusapu, Euratom-lainat ja EIP:n lainat kolmansille maille) ja siitä on vähennetty EU:lle siirretyt lainat vuoden n – 1 lopussa.

⁴⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/1017, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2015, Euroopan strategisten investointien rahastosta, Euroopan investointineuvontakeskuksesta ja Euroopan investointihankeportaalista sekä asetusten (EU) N:o 1291/2013 ja (EU) N:o 1316/2013 muuttamisesta – Euroopan strategisten investointien rahasto, jäljempänä 'ESIR-asetus', EUVL L 169, 1.7.2015, s. 1. ESIR-asetusta on muutettu 13. joulukuuta 2017 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2017/2396 Euroopan strategisten investointien rahaston voimassaoloajan pidentämiseksi sekä kyseistä rahastoa ja Euroopan investointineuvontakeskusta koskevien teknisten parannusten tekemiseksi, jäljempänä 'ESIR 2.0 -muutos'. ESIR 2.0 -muutoksella muun muassa kasvatettiin EU:n takausta ja mukautettiin tavoitesummaa. Euroopan komissio ja Euroopan investointipankki (EIP) allekirjoittivat 22. heinäkuuta 2015 sopimuksen ESIR-rahaston hallinnoinnista ja EU:n takauksen myöntämisestä, jäljempänä 'ESIR-sopimus'. Sopimusta on muutettu ja oikaistu 21. heinäkuuta 2016, 21. marraskuuta 2017, 9. maaliskuuta 2018 ja joulukuussa 2018.

Allekirjoitetut ESIR-toimet olivat 31. joulukuuta 2018 yhteensä 53,6 miljardia euroa ja kattoivat 28 jäsenvaltiota. Tästä summasta 39,1 miljardia euroa kuuluu infrastruktuuri- ja innovointi-ikkunaan (407 toimea) ja 14,5 miljardia euroa pk-yritysikkunaan (470 toimea). Kaiken kaikkiaan tämä merkitsee huomattavaa lisäystä verrattuna vuoteen 2017, jonka lopussa allekirjoitettujen toimien kokonaissumma oli 37,4 miljardia euroa.

EU:n takauksen kattamien jäljellä olevien maksettujen vastuiden kokonaismäärä oli 31. joulukuuta 2018 lähes 15,8 miljardia euroa, kun se oli vuonna 2017 ollut 10,1 miljardia euroa.

EU:n talousarvioon kohdistuvat vastuut, jotka johtuvat EU:n takauksen kattamista allekirjoitetuista (maksetuista ja vielä maksamatta olevista) toimista mahdollisesti aiheutuvista maksuista, olivat 19,8 miljardia euroa.

Maksettuihin käynnissä oleviin EIP-ryhmän toteuttamiin ESIR-toimiin liittyvä EU:n takausvastuu oli 31. joulukuuta 2018 yhteensä 15,8 miljardia euroa EU:n takauksen 25,9 miljardin euron lakisääteisestä käytettävissä olevasta nettoenimmäismäärästä⁴⁶. Tämä 15,8 miljardin euron määrä esitetään ehdollisena velkana EU:n vuoden 2018 tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Infrastruktuuri- ja innovointi-ikkunaan sisältyvät, EU:n takauksen kattamat jäljellä olevat maksetut vastuut olivat yhteensä 14,8 miljardia euroa, josta 14,2 miljardia euroa liittyi vieraan pääoman ehtoihin toimiin ja 600 miljoonaa euroa oman pääoman ehtoihin toimiin.

Vuonna 2018 EIP:n hallinnoimat infrastruktuuri- ja innovointi-ikkunaan kuuluvat ESIR-toimet tuottivat EU:lle tuloja nettomääräisesti 112,7 miljoonaa euroa. Tästä määrästä kirjattiin 31. joulukuuta 2018 EU:n vuoden 2018 tilinpäätökseen komissiolle 38,9 miljoonan euron⁴⁷ nettosaaminen EIP:ltä.

Pk-yritysikkunaan sisältyvät, EU:n takauksella katetut jäljellä olevat vastuut olivat 31. joulukuuta 2018 yhteensä 995 miljoonaa euroa, josta 880 miljoonaa euroa liittyi takaustoimiin ja 115 miljoonaa euroa oman pääoman ehtoihin toimiin.

EU:lle aiheutui vuonna 2018 pk-yritysikkunaan kuuluvista ESIR-toimista 30,3 miljoonan euron kustannukset. Tästä määrästä EU:n vuoden 2018 tilinpäätökseen kirjatut 21,9 miljoonaa euroa ovat EIR:n hallinnointipalkkioita, jotka maksetaan EIR:lle 30. kesäkuuta 2019 tai sen jälkeen.

ESIR-takuurahaston⁴⁸ kokonaisvarat 31. joulukuuta 2018 olivat 5 452 miljoonaa euroa. Varat käsittivät 5 000 miljoonan euron arvopaperisalkun (luokitellaan myytävissä olevaksi), nettohyötyarvoltaan positiivisen 2 miljoonan euron USD-valuuttatermiinin (luokitellaan

⁴⁵ Tässä jaksossa esitetyt tiedot perustuvat Euroopan parlamentille, neuvostolle ja tilintarkastustuomioistuimelle annettuun komission kertomukseen Euroopan strategisten investointien rahaston takuurahaston hallinnoinnista vuonna 2018 (COM(2019) 244 final, 28.5.2019).

⁴⁶ ESIR 2.0 -muutoksen 11 artiklan mukaan EU:n takaus ei saa milloinkaan olla suurempi kuin 26 miljardia euroa eikä ennen 6. heinäkuuta 2018 suurempi kuin 16 miljardia euroa. EU:n takauksen nojalla esitetyt maksupyyntö, takauksen käyttö ja pk-yritysikkunaan kuuluvia yrityslainasalkkujen takaustuotteita varten tehdyt varaukset vähennetään EU:n takauksen enimmäismäärästä.

⁴⁷ Ilman EIP:lle vuonna 2019 maksukyvyttömyystapahtuman seurauksena maksettavia 0,5 miljoonan euron takaisinperintäkuluja.

⁴⁸ ESIR-takuurahaston tarkastettu tilinpäätös esitetään ESIR-takuurahastoa koskevan kertomuksen mukana toimitettavassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa SWD (2019) 188.

käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi rahoitusvaroiksi) sekä 450 miljoonaa euroa käteisvaroja ja muita rahavaroja.

ESIR-takuurahaston rahoittaminen

Vuonna 2018 sidottiin ESIR-takuurahastoon suoritettavia maksuja varten yhteensä 2 069 miljoonan euron talousarviomäärärahat. Tästä määrästä 1 905 miljoonaa euroa sidottiin komission päätöksen C(2018) 307 mukaisesti. Lisäksi budjettikohdasta ”Varaukset rahoitustukea varten” asetettiin käyttöön maksusitoumusmäärärahoja 105 miljoonaa euroa. Käyttötarkoitukseensa sidottuina tuloina asetettiin käyttöön 59 miljoonaa euroa.

ESIR-takuurahastoon maksettiin vuoden aikana yhteensä 2 014 miljoonaa euroa. Suurin osa tästä määrästä oli EU:n yleisen talousarvion maksumäärärahoja. Käyttötarkoitukseensa sidottuina tuloina saatiin 59 miljoonaa euroa (53,4 miljoonaa euroa ESIR-tuloista ja 5,6 miljoonaa euroa Marguerite-rahaston tuloista) ja varainhoitovuoden lopussa siirrettyinä lisämaksumäärärahoina 154,9 miljoonaa euroa.

EU:n takauksen nojalla esitetyt maksupyynnöt ja takauksen käyttö

EU:n takauksen nojalla esitettiin ESIR-sopimuksen 8 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti 97,1 miljoonan euron maksupyyntö, joka koski infrastruktuuri- ja innovointi-ikkunaan kuuluvaan toimeen liittyvää maksulaiminlyöntiä. EIP on ESIR-sopimuksen 11 artiklan mukaisesti perinyt ensi alkuun takaisin 18,6 miljoonaa euroa, jolloin maksettava määrä väheni 78,5 miljoonaan euroon. Määrä maksettiin ESIR-tililtä (17,7 miljoonaa euroa) ja ESIR-takuurahastosta (60,8 miljoonaa euroa). Tämän jälkeen perittiin takaisin 1,6 miljoonaa euroa. EIP vaati tähän maksulaiminlyöntiin liittyen 1,0 miljoonaa euroa takaisinperintäkuluja varten ja 0,6 miljoonaa euroa korvattavia hallintokuluja varten.

Vuonna 2018 EIP:lle maksettiin 0,6 miljoonaa euroa varainhankintakustannusten⁴⁹ ja 10,7 miljoonaa euroa arvonoikaisujen⁵⁰ kattamiseksi.

Lisätietoja ESIR-takuurahaston hoidosta on uusimmassa komission kertomuksessa⁵¹ Euroopan parlamentille, neuvostolle ja tilintarkastustuomioistuimelle Euroopan strategisten investointien rahaston takuurahaston hoitamisesta ja siihen liittyvässä valmisteluasiakirjassa (SWD).

7. EUROOPAN KESTÄVÄN KEHITYKSEN RAHASTO (EKKR)

Euroopan komissio ehdotti 14. syyskuuta 2016 ulkoista investointiohjelmaa, jolla edistetään investointeja Afrikassa ja EU:n naapurialueilla sijaitsevissa EU:n kumppanimaissa, vahvistetaan kumppanuuksia ja tuetaan kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Ohjelmalla autetaan näin samalla puuttumaan eräisiin muuttoliikkeen perimmäisiin syihin.

Ulkoiseen investointiohjelmaan kuuluu uusi Euroopan kestäväen kehityksen rahasto (EKKR). Rahasto on integroitu rahoitusmekanismi, jolla tuetaan julkisten rahoituslaitosten ja yksityisen sektorin investointeja. Koska EKKR on avoin monille erilaisille täytäntöönpanokumppaneille,

⁴⁹ Ks. ESIR-sopimuksen 8 artiklan 1 kohdan d alakohta. Tähän määrään eivät sisälly edellä mainittuun maksupyyntöön liittyvät 1,6 miljoonan euron kulut.

⁵⁰ Ks. ESIR-sopimuksen 8 artiklan 1 kohdan b alakohta.

⁵¹ Uusin kertomus COM(2019) 244 final, 28.5.2019.

sen avulla saadaan kohdemaissa liikkeelle huomattavasti enemmän julkisia ja yksityisiä investointeja kuin muutoin olisi mahdollista. Rahasto muodostuu

- talousarviotakuusta ja
- rahoitusta yhdistävistä välineistä.

Rahastoa koskeva lainsäädäntö tuli voimaan 26. syyskuuta 2017.⁵²

7.1. EKKR-takuu

EKKR-takuun tarkoituksena on vähentää kestäväan kehitykseen tehtäviin investointeihin liittyviä riskejä kumppanimaissa ja siten edistää etenkin yksityisistä lähteistä peräisin olevia investointeja.

Takuulla pyritään saamaan aikaan 1,54 miljardin euron arvosta yksityisiä investointeja. Tämä määrä on jaettu 28 ehdotetulle investointiohjelmalle, joiden avulla odotetaan saatavan liikkeelle jopa 17,5 miljardin euron arvosta kestäviä investointeja kumppanimaissa (suuri osa yksityisistä lähteistä). Takuu voi

- auttaa hankkimaan rahoitusta, jota tarvitaan hankkeen käynnistämiseksi välttämättömästä alkupääomasta (oma pääoma tai riskipääoma) varten
- toimia vakuutena, joka takaa, että osa lainasta maksetaan takaisin tilanteessa, jossa velalliselle aiheutuu tappioita ja se laiminlyö lainan takaisinmaksun.

Investointiohjelmat

Huhtikuuhun 2018 mennessä useat kumppanirahoituslaitokset olivat ehdottaneet EKKR-takuulla katettaviksi yli 40:tä investointiohjelmaa, joiden yhteenlaskettu arvo oli yli 3,5 miljardia euroa. Ohjelmat koskivat seuraavia viittä ensisijaista investointialaa (investointi-ikkunaa): a) kestävä energia ja yhteenliitettävyyden, b) mikroyritykset sekä pienet ja keskisuuret yritykset (pk-yritykset), c) kestävä maatalous, maaseutuyrittäjät ja maatalousyritykset, d) kestävä kaupunki ja e) kehitystä edistävä digitalisointi.

EU myönsi rahoituslaitosten ehdotusten perusteella kesä- ja marraskuussa 2018 yhteensä 1,54 miljardia euroa 28 takaukselle.

NASIRA

Ensimmäinen EKKR-takuusopimus allekirjoitettiin 18. joulukuuta 2018 luottoluokituksestaan AAA-luokkaan kuuluvan alankomaalaisen kehityspankin FMO:n kanssa NASIRA-riskinjäkövälineestä.

⁵² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/1601, annettu 26 päivänä syyskuuta 2017, Euroopan kestäväan kehityksen rahaston (EKKR), EKKR-takuun ja EKKR-takuurahaston perustamisesta (EUVL L 249, 27.9.2017, s. 1).

FMO:n odotuksena on, että NASIRAn avulla saadaan luotua jopa 800 000 työpaikkaa ja että välineestä hyötyvät pienet ja keskisuuret yritykset (pk-yritykset), maan sisällä siirtymään joutuneet henkilöt, pakolaiset, paluumuuttajat, naiset ja nuoret.

Muiden kumppaneina toimivien rahoituslaitosten kanssa on tarkoitus aloittaa useita rinnakkaisia neuvotteluja, joista suuri osa on tarkoitus saada päätökseen ennen vuoden 2019 loppua.

7.2. EKKR-takuurahasto

EKKR-takuurahasto muodostaa likviditeettipuskurin, josta tukikelpoiset vastapuolet saavat maksun siinä tapauksessa, että EKKR-takuuseen vedotaan. Maksut suoritetaan tukikelpoisten vastapuolten kanssa tehtyjen takaussopimusten nojalla ja niihin sisältyvien määräysten mukaisesti sekä asetuksen (EU) 2017/1601 III luvun mukaisesti.

Komissio hallinnoi EKKR-takuurahaston varoja suoraan, ja varat sijoitetaan moitteettoman varainhoidon periaatetta ja asianmukaisia vakavaraisuussääntöjä noudattaen.

EKKR-takuurahastoa rahoitetaan unionin talousarviosta ja Euroopan kehitysrahastosta (EKR) maksettavin rahoitusosuuksin sekä jäsenvaltioiden ja muiden rahoittajien vapaaehtoisin rahoitusosuuksin ja muista rahoituslähteistä asetuksen (EU) 2017/1601 14 artiklan mukaisesti.

Rahaston rahoitusaste on 50 prosenttia kaikista sellaisista EKKR-takuun piiriin kuuluvista velvoitteista, jotka katetaan unionin yleisestä talousarviosta.